

Az előfizetés ára:

1 egész évre 5 frt — kr.
 1 fél évre 2 frt 50 kr.
 1 negyed évre 1 frt 25 kr.

Körjegyzőknek, községeknek és néptanítóknak:

Egész évre 4 forint, fél évre 2 forint

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetheti és egyes lappeldányokat venni lehet a kiadóhivatalban, Traub B. és társa, Valentin Károly, Böhm M., Luzsovics L., Weidinger N. üzletében és a fődohánytözszében.

Hirdetések:
 mindenkor árjegyzék szerint.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
 Nyilttérben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: N-pomuk-utca 29. sz.

Kiadóhivatal: N-pomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetéseket elfogad:

Külföldön:
 Barek J. és társa Erfurtban. Haasen-stein és Vogler, Steiner A. Hamburgban. Daube G. L., Knoll Ignác, Frankfurtban. Opellik A., Schalek Henrik, Mosso Rudolf, Bécsben.
Magyarországon:
 Neuburger és Braun, Goldberger A. V., Lang Lipót, Schwarcz Gyula, Somogyi F. „Első magyar nemzetközi irodá”-ja Budapestben.
 Kiadóhivatalunk és Janovszky H. király-utczában levő hirdetések felvételi irodája Pécsen.
Kéziratok
 a szerkesztőséghez, Nepomuk-utca 29-ik sz. küldendők.

Az országos dalünepelely.

Idegen alakok tarka vegyülete, kisebb-nagyobb csoportok szokatlan sűrűsége, mind-egyik a kedélynek vig kifejezésével arcán. népesíti be városunk utcáit és tereit. Világi és papi öltönytben levő úde arcu ifjak ugy, mint a kor delén álló férfiak, a színek különböző árnyalataival díszített kalappal uton-utfélen üdvözlötet intenek feléd, vagy, ha közelebb állsz szívükhöz, anyanyelvünk jól hangsúlyozott tájkifejezéseivel szívélyes és jó napot kívánnak neked. Hazánk különböző vidékeiről hozzánk jött különböző dalegyletek tagjaira ismerz az idegen alakokban, kiknek jól festő színek különböző árnyalatai szerint készített jelvényeik szinte ékesszólóan tolmácsolják szülőföldjük és otthonjuk eredeti sajátosságait.

„Magyar kalpag piros szalaggal ékítve”, kiket jelezze az hivebben, mint a szabadság-ért lelkesülő önértetes debreczeni civisek fiait?

Magyar kalpag árvalányhajjal — a büszke Borsod fiait díszíti.

Magyar ruha, pörge kalap, nem is ille- nek ugy másokra, mint „Az alföldön híres város” polgáira.

A Tiszával küzdő szentesieket méltóan kitünteti a kőcsag tollu dísz.

A fenyőág, havasi gyopár és égszínkék szalag a kárpát alján elterülő kies városok kedélyvilágát jellemzi épen ugy, mint a hogy a strucz-kőcsag toll és kaláz az :lföld fiainak méltó dísze.

Tisztelettel fogadjuk az idegen alakokat, bár idegenek és rokonszenvel szemléjük jelvényeiket, bár szokatlanok, mert önkény- telentül érezzük, hogy e csoportok és külső jelvényeik egy szép, hasznos és szükséges eszmének kifejezői. Eszmének, mely egyesit, összetart, rokonszenvet ébreszt, erőt jelent és hatalmat foglal magában; eszmének, melynek erkölesi épen ugy, mint a politikai jelentő- ségét csak azok vonhatják kétségbe, kik sem az erkölesi erök uralmában nem hisznek, sem pedig ezen erkökne a társadalomra és így közvetve az államra vonatkozó hatását el nem ismerik.

Nem tres szó az, hogy a dal neveli és táplálja a kedélyt; nem tres szó az, hogy a dal nemesíti az erkölcsöt.

Fordulj a tudományhoz, annak leg- biztosabb alapon nyugvó tanait a gond- kodó előtt a kétely ezer utját nyitják meg.

Fordulj az állambölcselet elveihez — semmisen józanit ki oly hamar eszményeid

álomvilágából, mint annak hite, hogy ezen elvek segélyével valami üdvöset, valami reá- listát alkotni fogsz.

De a dal, mely ezerek szívében egyszerre a lelkesedés szikráját gyújtja meg, a dal, mely könyet fakaszt szemedből, a dal, mely a barátság, a szerelem, a hazafiság varáz- sigével szól hozzád — valóságot teremt s az érzelmek olyan világába emel, melyben ha- csak egy pillanatra — de a leggyakrabban kedélyedben védetten — huzamosabb időre is az igazi — és nem az önzés és a kül- szín hazugságai által elrontott — embe- nek érzéed magadat.

Melyik eszmekör s az emberi intézmé- nyek melyik neme az, mely igazi embert teremt és az emberben az emberit ápolja? Óli a lelket, megcsalja az erkölcsökrendszerint mindegyik; a zene, a dal az, mely neveli, ápolja és fenntartja benned az emberit, tehát ez igazit.

De nem egyedül ez az egyéni hatás az, melyet szem előtt kell tartani, mikor a dal- egyletek működésének érdemeit és eredmé- nyeit vizsgáljuk. Nem egyedül ez, különösen most, mikor a társadalom kapacitait forrasztó elvek száma oly elenyésző csekély a dogmák tekintélyével fellépő azon elvekhez képest, melyek épen olyan társadalombontó befolyás- sal bírnak, amilyen szívósak az elvek hir- detői veszélyes elveiknek valóításában.

Rövid idő óta, mintha egy kis közép- kort kezdenék újra. Nem tér-e ki utadból az, kinek véletlenül a tiedtől különböző nyelven zengették bölcseletét? Nem keres- nek-e uton-utfélen — és találnak is — ellen- téteket a polgári és a különböző egyenruha között? Nem gyakori-e azon esetek száma is, mikor két szív legnemesebb érzelmét elsor- vasztja annak a tudata, hogy Istenük kül- lönböző módon való imádása egyesítésük legyözhethetlen akadályát képezi? Nem hal- juk-e minduntalan az osztály igények folytonos hangsúlyozását? Egyszóval: nem látja-e mindenki, hogy van egy irány, mely a demokracicus, az egyenlőség eszméjének megfelelő társadalmat merev osztály és kasztársadalommá törekszik visszazökkenteni. És ki nem látja be ezen iránynak épen a a magyarra vonatkozó veszterhes voltát?

Üdvözölve legyetek tehát Pécsnek ven- dégei, kik akkor, mikor az ország minden vidékéről eljöttetek, hogy a dal muzsájának hódoljatok, egyuttal azon oltárnál is tesztek áldozatot, melyet a múlt kor — a test- vériség, barátság — az egyenlőség címei- vel nevezett meg. Mig az emberboldogitók

bomlasztják, ti — osztály és hivatás kül- lönsége nélkül — a testvériség kötelékével, a dal varázsával forrasztjátok társadalmunkat. Mig azok elzárkózottságot, merev kasztzelle- met hirdetnek, ti az őszinte, nyílt testvérü- lésnek, az összetartozásnak jelvényeit hor- dozzátok. Mig azok idegenkedést, osztályü- löletet terjesztenek, ti a dal harmóniájával a szeretet, a barátság, egyetértés harmóniáját hirdetitek. Jól van ez így! a szeretet, az egyetértés, a rokonérzület erőt ad; erős tár- sadalom erős államot, egységes társadalom egységes államot von maga után. Szívükből induló és szívekhez intézett dalok tehát a magyar társadalomnak és a magyar állam- nak is javára válik, ezért pedig megérdem- litek, hogy százsorosan legyetek üdvözölve Pécsnek a magyarságrért lángoló tüzhelyénél.

A király szava.

Ó Felsőge a király Tisza Kálmán mi- niszterelnökhöz a közetkező legfelsőbb kéz- iratot intézte:

Kedves Tisza! Sajnálattal észleltem, hogy némely, az utóbbi időben történt katonai személyzeti változás különféle félremagyará- zatokra alkalmat szolgáltatott, melyek a köz- véleménynek nyugtalanítására és félrevezet- sére, valamint a polgári lakosság és a hadsereg között magyar koronám országában ezideig fennállott jó viszonyok sajnálatra- méltó megzavarására vezethetnének.

Ez pedig annál inkább sajnálandó, mint- hogy az említett személyzeti változásoknál, bármely törvényes vagy alkotmányos jogok sértése nélkül, csakis katonai szolgálati tekin- tetek voltak mérvadóak, s ennél fogva az abból tévesen vont következtetések maguktól el- enyésznek; valamint ép oly sajnós, ha egyes tények miatt az egész hadsereg kedvezőtlen bírálat alá vétetik.

A monarchia összes n'peit magában fog- lató közös hadsereg szelleme nem más és nem is szabad hogy más legyen, mint a leg- főbb haduré; a mi épen legbiztosabb kezes- séget nyújt az iránt, hogy e szellemet ezental sem uralhatja más érzelm, mint versenyző törekvés a kötelesség hű teljesítésében, mely kötelessége a hadseregnek nemcsak a mo- narchiának kifelé való védelmét, hanem, minden politikai üzemektől távol állva, a belső rend fentartása érdekében a törvények s ennek folytán a törvényesen fennálló al- kotmányos intézmények oltalmát foglalja ma- gában.

Csak szándékos nemtudás, vagy nem

tiszta indokok vezethetnének tehát arra, hogy a hadsereg, mely háboruban és békében min- denkor híven és áldozatkészen teljesítette kötelességét, — a valódi hazafisággal, az or- szág törvényeivel és alkotmányával ellentétbe helyeztessék.

Ámbár e szerint hinnem kellene, hogy e tényállásnak pártatlan és szenvedély nélküli megfontolása mellett, a kérdéses igazalom a loyális és józan népességnél csakhamar meg- nyugtatóbb hangulatnak fog tért engedni; mégis lehetséges, hogy eme félremagyarázatok hosszabb tartalmánál a nyugtalaniság tágasabb körökre terjedne és kölcsönös elkeseredés ápolatnék, a mi sajnós következményekre vezethetne.

Teljes bizalommal önnök mindenkor ta- nusított hazafiságában és egyetértve önnök általam ismert ez iránti nézeteivel, meg va- gyok győződve, hogy ön ezen ügyre, a mint ezt ezennel kívánom is, különös figyelmét fogja fordítani és megfelelőleg fog intézkedni, hogy ott, ahol szükséges, a népesség kellőleg felvilágosíttassék és ha mindamellett törvény- ellenes és kártható intézkedések vagy gyanu- sítások fordulnának elő, azok ellen a törvény egész szigora alkalmaztassék.

Kelt Ischlben, 1886. évi augusztus 7-én.

Tisza Kálmán, s. k.

Ferenc József, s. k.

E királyi szavak nem szorulnak semmi- féle magyarázatra s az Edelsheim-Janszki-téle katonai személyzeti változás által felidézett eseményeknek nemcsak teljes — és szeren- csés — elintézését jelentik, hanem egyuttal a magyar alkotmány-történetben is maradandó és dicsőséges helyet foglalnak el.

Ó Felsőge nyilatkozatából — miből a legagódmaskodóbb hazafiak is teljes meg- nyugtatást merithetnek — kétségbevonhatat- lanul kiténik 1., hogy Ó Felsőge legbiztosabb és leglelküismeretesebb öre a magyar alkot- ménynak; 2., hogy Tisza Kálmán miniszter- elnök nem csak tudja, hogy mi szolgál a nemzet méltóságának megóvására, hanem azt, amit szükségesnek vél, meg is valóítja. Így itéli meg ez eseményt a hazában minden el- fogulatlan, kit a pártszenvedély teljesen rab- jává nem tett, így itéli meg az elfogulatlan külföldi sajtó s ez kielégít bennünket.

— A megyei közgyűlésből, mely hétfőn tarta- tott, térbüny miatt ez alkalommal csak a legtöbb tárgyat említtük meg s ez N a g y F e r e n c országgyű- lési képviselő felszólalása, ki a gyűlés vége felé kérdést intézvén, hogy beérkezett-e már Baranyame- gyéhez Borsódmegyének átíratva az Edelsheim-Janszki

A „Pécs” tárczája.

Jön a követ.

— A „PÉCS” eredeti tárczája. —

Nagy sor az faluhelyen, mikor jön a követ; az a követ, ki a falusi ember képét viseli az ország- gyűlésen.

De meg is tesznek előljáró uraimék minden től- lük telhető, hogy mielő fenyesebben fogadhassák azt a nagy embert, a ki majd ott a faluháza előtt hór- dóra állva, olyan szépen elmondja: „Szeretett választóim! hogy többet ne mondjak: nézzetek csak bele adókönyveinkétekbe.” „Hellyös!” igaz! éljön! zűg majd rá a „haza.” Azután pedig „sör, bor foly, mint tenger, íhatik az ember.” Mert a többi beszéd lári- fári, nem értünk hozzá, a fő az adó. És ezt hangoz- tatja is minden élmeles képviselő, ha azt akarja, hogy „luminációval” és banderiummal fogadják, no meg, hogy jövőre is ráadják a szeretett polgártársak a szavukat.

Vajaz községe is ilyen egy nevezetes napra virradt. Várja a képviselőt, lázas izgatottsággal jár az utcán, a kinek csak ép lába van. Az ifjúság még virradat előtt elment a szomszéd falu határáig lóba- ton, a képviselő elé; a leányok mindegyike öles kos- zorut cipel, karjára aka-ztva; mert tavaly is minden leány, aki koszorut vitt, kapott egy ezüst forintot; most is meg van mondva bíró-uramnak, hogy ha a képviselő ur etalánál feleljeni a frt osztogatást, hát juttassa eszébe.

Mindenki ott áll már a falu háza előtt, várva a nagyszerű pillanatot, mikor a hiutók berobognak kedves terheikkel és kezdődik a „szolnoklás;” csak a tanító és az iskolás gyerekek hiányzanak meg; a tanítót vinné a patvar, haem hogy azok a szegény ártatlan gyermekek semmit se lássanak abból az egész „prádéból,” az mégis istentelenség lenne.

— Ejh, Ferkó bátyám! szól az ott állók közül egy, menjen és mondja meg a tanítónak, hogy most mindjárt ereszse haza a gyermekeiket, azokból csak nem parancsol ő, hiszen azok a mieink.

— Ugy kell tennem öcsém, látom, hogy a maga jó-szántából ki nem bocsátja őket.

Kopognak az iskolaajtón.

— Szabad! mondja egy hang belülről.

Az ajtó kinyílik, belép rajta egy tisztelt pol- gártárs és elkezdi dörgő hangon:

— Hát tanító ur! mért nem ereszté mán haza ezeket a „gyermekcséket.”

— Mért még nem mult el a tanóra, addig pe- dig nekünk dolgnak van.

— De én „aszundom,” ereszse el őket most mindjárt jön a követ, hadd lássák ezek is a „lumi- nációt.”

— Nem lehet barátom, épen nem lehet.

— Nem-é? hát tudja-é, kivagyok én?

— Tudom. Bandi Ferencz vajasi polgár.

— Igen, Bandi Ferencz iskolatan (tag) és én akarom, hogy mindjárt kijöjenek a „gyermekök!”

— Sajnálom, hogy nem engedelmekdhetem akarátának, de a törvény egészen mást parancsol.

— Jól van! majd megmutatom én, hogy ki itt az úr, maga-é, vagy miok.

— Azt megteneti, csak most menjen és ne zavarja tovább is az előadást.

— El is megyek, hanem majd

Harmad napon, mikor a prádé” után jól ki- mulatták magukat, az iskolaszéki elnök gyűlésre hivta össze a tagokat. Mikor mind együtt voltak, elnök uram megrángatta ködmőne alját, egyet-kettőt köhin- tett, azután fölállott és elkezdé:

Atyámfiai! azt mindnyájan „tudhatjuk,” hogy a tanító engedelmessége, önféjűsködése immár türhe- tetlen; tehátlan nekünk kötelességünk ezt megzabo-

lázni, ez végből itt van egy vádlevel, melyben kérjük az felsőbbseget, hogy ezen embert tölünk elmozdítsa.

— Ki írta azt a vádlevelet? kérde egy értel- mesebb polgár.

— Az nem a te dolgod öcsém, vág vissza az elnök.

— Miért nem volna az enyém? Én azt hiszem, ha gyűlés van, itt mindnyájunknak van szava.

— Van, a mibe van, de nem mindenbe. A levél készen van. Meg irattam a Ragyas Tónival, mert annak már az apja is, a boldogult Ragyas Lukács uram nagyon tudta a penutát forgatni, a Tóni meg valóságos írnök; nem is csuda, mert hát Pesten a magyar királyi szabó-műhelyben dolgozott két álló esztendeig és a mit az megír, az meg van írva emberül.

— Furcsa, hiszen mikor üzleti engedélyért fo- lyamodott, hát a tanító urral iratta meg a folya- modványát.

— Hja! az akkor volt, akkor még nem hara- gudott rá, de most haragszik ám, mert annak is azt mondta a tanító, hogy „maga Tóni csak szabó mes- terember,” hanem meg is írta ellene a vádlevelet, tiz jeles pontkumban.

— Had lássuk hát ama jeles pontokat, mondá az előbb szóló.

— No hát öcsém, lássad és halljad: 1-ször. A tanító az ő fizetésében válogat, vagyis: nem elégszik meg azzal, a mit adunk neki. 2-ször. A gyermekeket kétnegyed 8 óra előtt nem ereszté be a klassziszba. 3-ször. Ha valami ünnepiesség, teszem föl követjö- vetel, bíróválasztás, maskarák, vagy farsangosok já- rása van a faluban, a gyermekeket az iskolából ki nem ereszté, hogy azok szegénykék mindezekből sem- mit se lássanak. 4-szer. A keszég Sándor leányzójára kettőt csapott vessző helyett nádpálcájával, minek utánna alig bírt ülni. 5-ször

— Hagyja el kend, ostobaság az egész. Ilyen

iratot csak nem küldünk a felsőbbsegehez, tépje el kend elnök uram; az itt felsoroltak nem olyan dol- gok, melyekért egy különben szorgalmas tanítót meg- lehessezen róni. Ha más végeznai valónk nincs, hát menjünk haza dolgunkra.

— Embere a tanítónak, hangzott egypár szó, nem kell rá hallgatni.

— Jól van, én nem szólok többet; látom, hogy itt az okos szó nem használ, hanem az aláírást meg- tagadom.

— Ha meg tagadod se baj, te csak közember vagy énhozzám képest, én majd mint elnök és a Peti öcsém, mint bíró alá „fogtuk” írni, meg talán a többi tagok is, mert tudd meg „János öcsém,” ez a levél nem azért van ide hozva, hogy te azt megbi- ráíjad, hanem azért, hogy aláírás végett, elnökleg megpecsételtessék kés küldessék az „Standfelügyelő” ur- hoz, a kinek szintén meg van írva ott a levél hátul- jánk, hogy tanítókat, mint házsártoskodó embert, töl- lünk kivettesse, vagy ha azt öpenséggel nem tehetné, hát parancsolja meg neki, hogy nekünk mint fölötté állóknak és mint alkik kenyeret adunk neki, minden- ben engedelmeskedjék.

Sokat beszélt volna még az elnök ur, ha nem lett volna olyan sürgős a dolga, de épen aratási idő lévén, sietnie kellett neki is a munkára. Rövidezen fölözlatla tehát a gyűlést, a vádlevelet negyedma- gával alá írta s elvitte személyesen a postára, hogy meg mondja a postamester urnak, „ez a levél nagyon sürgős és fontos,” így legalább hamarabb elmegy.

Azóta várja, hogy mikor jön meg a parancsolat, hogy az tanítót ő kivettesse.

És miért van mindez? Mert a tanító nem ereszté el az iskolásokat követet nézni.

Ugyan ki hinné, milyen nagy baleset az falu- helyen egy tanítóra, ha jön a követ.

